

NAŠA MOČ

GLASILO SLOVENSKEGA DELAVSTVA.

Stev. 28.

V Ljubljani, dne 12. junija 1914.

Leto IX.

Naročnina znaša:

celoletna . . . K 4'—
pololetna . . . „ 2'—
četrtletna . . . „ 1'—
Posamezna št. „ 0'10

Izhaja vsak petek.

Uredništvo in
upravnništvo:
Kopitarjeva ulica št. 6.

Romanje h Gospej Sveti.

21. junij, ko pohitimo h Gospej Sveti, se vedno bolj približuje. Prosimo, naj se razvije največja agitacija, da bodo naše vrste ob tem našem romanju velike. Za naše romanje sta se namreč zavzeli tudi Slov. krščanskosoc. zveza in Jugoslovanska Strokovna Zveza, ki se s svojimi organizacijami v ljubljanski in v kamniški okolici, na Notranjskem in na Dolenjskem nam pridružita. Vožni listki za vožnjo Ljubljana državni kolodvor (Spodnja Šiška v Gospo Sveto in nazaj ter za vožnjo po Vrbskem jezeru bodo stali za III. razred 6 K 50 h, za II. razred pa 10 K.

Upamo, da bo to eno najlepših naših dosedanjih romanj, ker tako Gospa Sveta kakor Vrbsko jezero, kjer bomo imeli pri Materi Božji na Otoku pete litanije, sta krasni točki. Gospa Sveta, zgodovinsko yažen kraj, kjer so ustoličevali koroške kneze v slovenskem jeziku, je že samposebno vreden, da si ga vsak zaveden slovenski delavec in delavka ogleda. In to krasno Vrbsko jezero! Nihče je ne pozabi, kdor ti ga enkrat vidi in se po njem vozi. Vreden je pa tudi Celovec že sam, da si ga ogledamo. Eno najlepših mest, ker zidano zelo pravilno z lepo lego. Ker nam je že ugodilo ravnateljstvo državnih železnic in se bomo iz Celovca odpeljali šele ob 7. uri 3 minute zvečer, bomo lahko krasoto na Vrbskem jezeru uživali dlje, kakor smo to prvotno nameravali.

Cerkveno opravilo pri Gospej Sveti in pri Materi Božji na Otoku opravi naš prijatelj č. g. p. Teodor Tavčar. Petje preskrbi pevski zbor našega Katol. društva za delavke v Ljubljani pod vodstvom pevovodje č. g. Ferjančiča.

Odbor bo skrbel z vsemi svojimi močmi in silami za to, da se bo romanje tako izvedlo, da bodo ž njim udeleženci in udeleženke zadovoljne.

Vozili se bomo tako-le:

S kolodvora v **Spodnji Šiški** se odpeljemo 21. junija 1914, ob 3. uri 3 min. zjutraj, iz **Vižmarjev**, kjer vlak obstane, ob 3. uri 11 minut zjutraj, iz **Medvod**, kjer tudi obstane vlak, ob 3. uri 20 min. Naprej do Jesenic vlak ne obstane. Na Jesenice se pripeljemo ob 4. uri 46 min. zjutraj, z Jesenic pa ob 4. uri 50 minut. Z Jesenic se popeljemo naravnost v Gospo Sveto, kamor se pripeljemo ob 6. uri 5 minut zjutraj.

V Gospej Sveti bo peta sveta maša s cerkvenim govorom ob pol 7. uri zjutraj; po sveti maši zajtrk. Podamo se tudi k prestolu, kjer so ustoličevali v slovenskem jeziku nekdanje koroške vojvode. Iz Gospe Svete se odpeljemo v

Celovec ob 9. uri 51 minut. V **Celovec**, glavni kolodvor, se pripeljemo ob 10. uri 3 minute dopoldne. Ogledamo si v skupinah mesto.

Ob 12. uri opoldne je v hotelu Trabesinger skupno kosilo. **Opozarjamo in prosimo, da naj se vsi udeleženci skupnega kosila udeležijo**, ker ni svetovati, da bi se posamezniki sami po Celovcu potikali.

Čas litanij na Otoku kakor tudi odhod k Vrbskem jezeru se naznani v Celovcu, kakor tudi red, po katerem se bomo z Vrbskega jezera vrnili v Celovec.

Iz Celovca glavni kolodvor se odpeljemo ob 7. uri 3 minute zvečer.

Vsak udeleženec naj pazi, da ne zamudi vlaka, ker če ga zamudi, bo moral vožnjo s kakim drugim vlakom sam plačati!!!

Na **Jesenice** se pripeljemo ob 8. uri 27 minut zvečer, z Jesenic se odpeljemo ob 8. uri 34 minut zvečer in se pripeljemo v **Medvode** ob 9. uri 44 minut, v **Vižmarje** ob 9. uri 53 minut in v **Ljubljano (Spodnja Šiška)** ob 10. uri 2 minuti ponoči.

Vsi in vse na agitacijo, da bo naša udeležba pri tem romanju ogromna, primerna naši krščanskosocialni delavski organizaciji v ljubljanski tobačni tvornici!

Kdor se želi našemu romanju pridružiti, naj to naznani na naslov Mici Andlovic, Ljubljana, tobačna tvornica, in naj denar za vožnjo po poštni nakaznici pošlje. Nemudoma se mu bode poslala legitimacija.

Podporno društvo delavcev in delavk v ljubljanski tobačni tvornici.

× × ×

Skupno kosilo v hotelu Trabesinger, ki je bo moral vsak sam plačati, bo stalo 80 vinarjev, in sicer juha, meso, prikuha in kruh.

Žaloigra iz delavčevega življenja.

Ljubljana, jun. 1914.

Te dni srečam svojega starega znanca, prijatelja Florijana Slugo, o katerem mi je bilo znano, da je pred več kot enim letom na ljubljanskem južnem, pardon zdaj glavnem kolodvoru, ponesrečil:

»Kako je kaj, prijatelj Sluga?«

Žalostno me pogleda in pravi:

»Slabo.«

»Zakaj?«

Ni mu šlo hitro, kar ga je težilo. Vleči sem moral iz njega, predno iz-

vem, kaj teži moža, starega, zvestega pristaša naše stranke, moža, ki je med ljubljanskim krščanskosocialnim delavstvom dobro znan, osobito pa med železničarji. Saj ni bilo shoda ne delavskega sestanka, da bi ne bil prišel nanj, če ni bil v službi. Sluga izgleda zdaj zelo slabo. Nič več ni na njegovem obrazu tiste prikupljive zagorele zdrave rdečice, ki sem jo še zapazil nekaj dni prej, ko je ponesrečil. Povedal mi je bistveno to-le:

»To veste, da sem ponesrečil. Trdno sem upal in pričakoval, da mi bodo nezgodno odškodnino priznali, pa jo niso.«

»Ali ste se na razsodišče pritožili?«

»Sem se, a tožbo so odklonili!«

»Ali ste imeli zastopnika, saj ste, če se ne motim, član Prometne zveze.« Kaj je na to prijatelj Sluga, ki se je že nekoliko vnel, odgovoril, rajši ne zapišem. Pripomnim le, da je prijatelj Sluga član »najvzorniješe«, »najboljše železničarske organizacije«. Prometne zveze 13 let. Kako so ga pa zastopali, še pozneje povem.

Zadeva me je sama kot taka zanimala, a še bolj, kakor me vsaka taka delavska pravda, če o njej izvem, ker tiče starega znanca, o katerem znam, da je mož zanesljivo naš pristaš. Opisati jo hočem tudi zato, da dobe bralci našega lista jasno sliko iz praktičnega slučaja, kako pomanjkljivo da se reže kruh slovenskemu delavcu, kako slabo da zastopa koristi svojih slovenskih članov železničarjev nemška Prometna zveza in kako da tudi slovenski sodnik včasih slovensko ne zna celo v Ljubljani, kjer se je to zgodilo. Nadaljevanje posnemam po spisih, ki mi jih je dal prijatelj Sluga na razpolago, po njegovem pripovedovanju, sam vpletem mimogrede tudi misli, ki so me prevale, ko sem to žaloigro proučeval.

Železniški poklicni zavod prizna nezgodo.

Dne 17. avgusta 1912 je odposlal nezgodni zavod Florijanu Slugi, skladiščnemu delavcu c. kr. priv. Južne železnice **nemško** dopisnico št. 19.368, s katero mu javi, da je došlo zavodu naznanilo, da je dne 8. avgusta 1912 ponesrečil, dne 4. septembra 1912 je pa odposlal zavod Slugi zopet **nemški** dopis, v katerem prizna, da je njegova nezgoda delovršbena nezgoda in mu zato odmerja odškodnino, ki znaša 90 odstotkov (za železničarje so določene višje nezgodne rente, kakor za drugo delavstvo) njegove letne plače 1450 K 04 vin. in da mu bo to rento plačeval, dokler ne bo zopet popolnoma ali deloma sposoben za delo. Bolniška blagajna južne železnice je izplačala nato Slugi bol-

niško podporo, in sicer od 8. avgusta do 31. decembra 1912 2 K 25 h, od 1. januarja do 7. avgusta 1913 pa po 2 K 59 h na dan.

Zakaj dvakrat podčrtavam, da so Slugo **nemško** dopisovali? Zato, ker je moral Sluga, ki nemščine ni popolnoma vešč, iskati tolmačev, da so mu nemške dopise in odloke prestavljali. Zakaj, da ni bolniška blagajna Slugo plačevala 3 K 58 h bolniške podpore, ne preiskujem, morebiti so odračunali prispevek bolniške blagajne, stroške za zdravlila in honorar zdravniku.

Dr. Geiger psuje bolnika.

Slugo je zdravil železniški zdravnik dr. Geiger. Nekoliko se moram tudi ž njim pobaviti in več stvari pograti. Občeval je s Slugo večkrat tako, da bi dobil lahko o njem človek, ki ga nič ne pozna, čudno sodbo. Hrulil je večkrat Slugo, dne 12. septembra 1912 je kričal nanj: »Vi nekaj iščete, pa per mej duš, da ne bote dobil, zato sem jaz, da ne.« »Per mej dušanje« je sicer slaba, grda razvada v šnopsarijah, ampak v zdravnikovi ordinaciji sobi? Bolnik dobi vtis, da ima zdravnik piko nanj in mu več ne zaupa.

Slugov križev pot se prične.

Dne 8. avgusta 1913 je doposlal postajenačelnik postaje Ljubljana Florijanu Slugi dopis, ki ga moram, da se ves položaj natančno umeva, tudi v nemškem izvirniku objaviti. Dopis slove:

Unter Bezugnahme auf das bahnärztliche Gutachten, demzufolge Sie am 7. I. M. (avgust 1913) d. i. nach Ablauf eines vollen Jahres seit Ihrer Erkrankung **nur gebessert aus der Behandlung entlassen worden** und somit für den Eisenbahndienst nicht mehr geeignet sind, werden Sie aufgefordert, um Bewilligung einer Provision anzuschreiben.

Slovensko:

»Z ozirom na železniško zdravniško izjavo, po kateri ste bili 7. t. l. (avgust 1913) po preteku celega leta po Vašem obolenju iz zdravljenja le izboljšani odpuščeni in zato za železniško službo niste več sposobni, se pozivate, da prosite za provizijo (pokojnino).«

Glavno ravnateljstvo južne železnice je pa že z odlokom dne 4. avgusta 1913, št. 9507/A priznalo Slugi letno provizijo 348 K, ki se naj prične izplačevati 8. avgusta 1913. Nakazalo mu je takoj po poštni hranilnici vsoto 23 K 18 h za čas od 8. do 31. avgusta 1913. Vsekakor rad priznam, da je glavno ravnateljstvo zelo hitro in točno naka-

V žitni jami.

Angleški: G. D. Haigh. Slovenski: Dr. J. K.

Tu ustreli skozi luknjo, pa nihče se ne prikaže doli. Toliko bolje za naju, sva si mislila, ker vsako trenutje je bila pomoč bližja.

Naenkrat zaslišiva šum in brž spoznavaj, kaj pomeni. Skozi luknjo pride zveženj zažgane slame, potem drugi in tretji. Za pol minute je bilo dima, da si oslepel.

O Leary ni izgubil glave.

»Ugasni to robo, je zašepnil. Potresi žita nanjo. Spravi to na kak način proč, ali pa je po nama.«

Prihodnjih nekaj minut sva delala spuščajoč doli vedno več slame in trave, dokler ni bil prostor razgret od ognja in poln pekočega dima.

»Poglej sem, zakliče O Leary. Zamašiti morava to luknjo. Kje je ranjeni zamorec?«

Obrne se in zgrabi nezvestnega moža za rame, reče mi, naj ga primem še jaz in z vso močjo dvigneva bojvnika skozi luknjo. Bil je le omamljen in čutil sem, da se slabotno premika, ko sva ga vzdignila. Brž sva čutila, da

se divjakova teža odmika najinim rokam. Začel je iti skozi luknjo.

»Obesi se mu na noge, zašepne O Leary; hočejo ga potegniti vun.«

Obesim se mu z vso močjo, toda vendar sem čutil, da gre krišku. Moralo jih je biti veliko število, ki so ga vleкли.

»Upogni mu noge vprek, sicer ga bodo potegnili gori,« zakliče O Leary.

Jaz sem vlekla na eno, O Leary na drugo stran, toda bila je trda reč prav postaviti najin človeški zamašek. Nesrečni zamorec je med tem dobil zavest in je porabil svoje mnenje o tem, kar se je zgodilo ž njim z zelo jasnim glasom, mahal in zbijal kot nor, da sva se komaj mogla držati pod njim.

Ker Matabali niso mogli vkljub napeti sili dobiti svojega moža kvišku, so poizkusili nov načrt in obenem pokazali, kako malo veljave ima zanje človeško življenje, če je tudi njihovega mesa in kože. Vzeli so puško, jo vtaknili podolgem ob ubogem ranjencu v luknjo in sprožili petelina, brez dvojbe v upanju, da zadenejo enega izmed naju. V votlini je odmevalo, kakor bi zagrmelo, toda razen da je zrnje poskočilo kvišku, kakor škrapnel, nama ni krogla naredila nobee škode. Jaz mislim, da je šla ravno skozi Matabala v luknjo; oni so ga

namreč potem izpustili in čutila sva, kako se je po malem podajal, toda midva sva ga še vedno držala kvišku.

»Mislim, da sva jih premagala,« pravi O Leary.

Ko to pove, pride zopet več šopov slame in nato svežnji goreče trave potisnjeni ob truplu v luknjo. Šlo je za njegovo življenje ali za naše, držala sva ga pa trdno vkljub temu, da so naju bolele roke in da nisva nič videla od dima.

Za nekaj časa preneha ogenj in naenkrat je bil ves prostor v temi.

»Kaj pa je zdaj zgoraj?« pravi O Leary začuden. »Potegni doli najin zamašek.«

Spraviva divjaka doli in padel je brez moči na tla popolnoma mrtev, umorjen od svojih tovarišev.

O Leary pogleda truplo, potem stopi k luknji, temni kot noč.

»Glej, pravi, pokrili so nas, grem preiskat, kaj je. Daj mi en assegai.«

Tipaje krog ga najdem in mu ga dam v roke. O Leary stopi na to na moji rameni, poizkusi z ostjo polahko dvigniti kamen, ki je pokrival vrh votline.

»Da, je dejal, nasuli so na debelo krog in krog slame in naju hočejo speči, toda to jim bo samim škodilo. Vse

krog vrha je suho kot kost in če se dobro užge, ne bo mogel nihče bližu.« Prenehal je, nato pa dejal z izpremenjenim glasom: »Ne vem, ali se bova spekla; v kratkem bova, fantič, po ti poti v krtovi deželi.«

Nato skoči doli pustivši assegai pod kamnom in skupno ga potiskava, da dobiva malo zraka.

»Že gre, pravi O Leary hitro in tu začujem šum, ko se je slama nad votlino vnela. Brž stopiva konec votline in se vlečeva. Že prej je bilo dovolj vroče v tem prostoru, zdaj pa še mnogo bolj.

Čutil sem se slabega in nesrečnega in vsega ranjenega. Nisem več upal, da pridem živ vun in nisem videl drugega pred seboj nego grozno smrt. Vročina se je vsako trenutje zvišavala. Vsak diham je žgal v pljučih in vsled razburjene domišljije se mi je zdel šum od ognja vedno glasnejši. Menda sem rekel kaj neumnega; jekleno-živčni O Leary me je pa zopet spravil k zavesti.

»Ne bodi osel, je zagodrnjal. To bo kmalu končan in ognjeni dim bo naše fante tem hitreje priklical nazaj.«

Zazdelo se je, da je nekoliko hladnejše in moj tovariš se je približal k luknji.

»Pojdi pome, je dejal. Trava je vsa

zalo Slugi pokojnino, kar bi si v marsikaterih državnih uradih lahko stavili za zgled, v katerih večinoma rešujejo take stvari z brzino polževega brzovlaka.

V aktivih, s katerimi razpolagam, dobim še dve nemški dopisnici Slugi. Eno mu je doposlal železniški nezgodni zavod, da naj se predstavi k preiskavi gospodu dr. Levičniku in pa dopisnico gospodu dr. Levičnika, ki je, mimogrede tudi nemško pisana in ki je povabil ga. Slugo, da »ich lade Sie höflichst ein, sich bei mir behufs ärztlicher Untersuchung einfinden zu wollen.« (ga vabi vljudno, da naj se mu predstavi k zdravniškemu preisku.) Pripomnim, da je bil dr. Levičnik s Slugo zelo prijazen in da ga je tolažil. Če je svoj zdravniški izvid o preiskavi odposlal, pa ne vem, najbrže ga ni, ker je drugi dan po preisku nevarno obolel.

Slugi nezgodni zavod odkloni odškodnino.

Od zdaj naprej ne razpolagam z akti in z obvestili nezgodne zavarovalnice Slugi. Pač pa je 16. oktobra 1913 odklonila železniška nezgodna zavarovalnica Slugi rento. Sluga je na to zahteval pravno varstvo po Prometni zvezi, katere član je bil 13 let. Pravnega varstva mu seveda niso odklonili, ampak Prometna zveza le Slugovih koristi ni zastopal tako, kakor bi to po mojem mnenju morala. Slugo je zastopal dr. Robert Klimosch, ki mu je dopisoval samo nemško. Samoobsebi umevno, je moral Sluga vedno dobiti človeka, ki mu je dr. Klimoschova pisma tolmačil in ki je dr. Klimoschova nemška pisma v Slugovem imenu pisal, ta pisma je moral Sluga plačati.

Dne 26. januarja 1914 je dr. Klimosch Slugi pisal, da mu svetuje, da bi prišel osebnostno k razpravi pred razsodišče dunajske nezgodne zavarovalnice. Sluga mu je odgovoril, da to stori, a le, če se mu plača spremljevalec med dolgo vožnjo na Dunaj, kar Slugi niso ugodili, oziroma Slugi na to pismo niti odgovorili niso.

Kako zastopa Prometna zveza koristi svojih članov pred ljubljanskim sodiščem — brez zastopnika.

Pač pa je bil Sluga z nemškim vabilom povabljen, da naj pride o svoji nezgodni zadevi k »Tagsatzungi« (obravnavi) k ljubljanskemu okrajnem sodišču odd. IV., dne 16. februarja 1914. O tem je seveda Sluga takoj obvestil dr. Klimoscha, ki mu je dne 11. februarja 1914 pisal tole pismo, ki ga radi važnosti zopet moram v nemškem izvirniku objaviti. Slove:

» Sehr geehrter Herr Sluga!

Über Ihr Schreiben vom 9. 2. 1914 habe ich mich mit dem Vehrkehrsbund in's Einvernehmen gesetzt.

Ich selbst kann wegen der großen Kosten nach Laibach nicht kommen, und ebenso erscheint es auch überflüssig, daß wir einen Advokaten für Laibach bestellen.

Es ist nur der ein Zeuge der Geiger einzuvernehmen, und hierbei bedarf es der Intervention eines Advokaten nicht, zumal Sie sowieso in Wien untersucht werden, und diese Untersuchung durch Sachverständige das Ausschlaggebende bei der Verhandlung sein wird.

Ich teile Ihnen dies als meine Ansicht und als Beschluß des Verkehrsbundes mit.

Dr. Klimosch s. r.«

z gorela in jaz poizkusim premakniti kamen.«

Potiskaje s sulico je nekoliko premaknil kamen in malo luči in zraka je prišlo k nama, toda vročina in dim sta bila še vedno strašna. Niti glasu nisva slišala več od Matabelov; menda so se odtegnili.

O Leary je dobil vsled tega pogum, uprl se s silo in res prevalil kamen. Nato je zlezal doli in me je dvignil kvišku. Dobil sem sijajen dih zraka, lase sem pa imel vse osmojene, ker je dračje ob odprtini še vedno gorelo.

Takoj nato pa zasljišiva strele od vseh strani in takoj potem so prišli v naše silno polajšanje naši fantje nazaj v kraal, odpodivši divjake. O Leary je dvignil glavo kvišku in zaklical in brž sva bila zunaj. Nekoliko sva odnesla od te reči, toda to ni bilo nič proti temu, čemur sva ušla. Dali so nama vode in to sem jo pil. Izpraznil bi bil celo reko. Pričakoval sem nekaj sočutja, toda vse kar sem dobil za svoje muke je bila strašna nejevolja mojega stotnika, ker sem izgubil puško.

Junaki O Leary je postal kasneje major matabelske gorske policije in je bil prvi, ki je bil ustreljen ob uporu leta 1896. Videl sem ubogega junaka grob ob reki Bembesi, ko sem se vračal iz bitke pri Tabas Amamba, meseca julija 1896.

Slovenski prevod slove:

Na Vaše pismo z 9. 2. 1914 sem se sporazumel s Prometno zvezo. Sam radi velikih stroškov ne morem priti v Ljubljano in zdi se mi, da je preveč, če bi za Ljubljano najeli odvjetnika.

Zaslišan bo le edina priča dr. Geiger, ni pa potrebno, da bi ob tej priliki posredoval odvjetnik, osobito že zato ne, ker boste itak na Dunaju preiskani in bo ta preiskava po strokovnjakih mero-dajna pri razpravi. To smatram kot svoj nazor in kot sklep Prometne zveze.

Pripomnim še, da je Sluga za prestavo Klimoschvih pisem in za vsako pismo, ki ga je pustil pisati dr. Klimoschu, plačal po 2 kroni, vsega skupaj je plačal za pisma, ki jih je v tej svoji zadevi pustil pisati dr. Klimoschu in Prometni zvezi 14 kron, če ne več. Pomislite, železničarji člani Prometne zveze! Pri svoji nakazani mu pokojnini je moral član Prometne zveze toliko denarja šteti, da je sploh mogel z nemško Prometno zvezo občeati.

Ko mi je Sluga povedal, koliko da je plačal za ta pisma, ga vprašam:

»Kako to, da ste pustili sami toliko pisem pisati nemško, saj bi jih bili pustili lahko pisati tudi po načelniku ljubljanske skupine Prometne zveze.«

Sluga: »Večkrat sem rekel predsedniku te skupine, da naj bi on pisal pisma, a odgovarjal je, da naj jih rajši pustim po kom drugem pisati, naprej odposlal jih bo že on, ker da ga boli roka.«

Značilno, kako skrbi Prometna zveza za svoje slovenske člane, kadar so v revščini in v potrebi. Goldinarje je moral reče Sluga plačevati ob borni svoji pokojnini, da je občeal s svojo nemško stanovsko organizacijo.

V Ljubljani.

Prijatelj Sluga je šel, ker se je zanesel na dr. Klimoschov nasvet, sam k tisti Tagsatzungi v odd. IV. ljubljanskega okrajnega sodišča, ki jo je vodil gospodnik dr. Mohorič. Sluga je res mislil, da bo samo dr. Geiger kot priča zaslišan, a v razpravni dvorani sta bila navzoča tudi svetnik dr. Schuster in primarij dr. Bock kot sodna izvedenca pa zastopnik železniške nezgodne zavarovalnice. Če bi bil to Sluga prej znal, bi bil na svoje stroške naprosil dr. Pegana, da bi ga bil pri tej usodni »tagzazungi« zastopal. Sicer je pa šlo, kakor razvidim iz Slugovega pripovedovanja, pri tej tagzazungi precej po domače. Razpravljalo se je nemško, zapisniki so se narekovali nemško, ko je sodnik zaslišal pričo dr. Geigerja, je odvedel gosp. primarij dr. Bock Slugo v zdravniško sobo, kjer mu je preiskal oči in bodi mu v čast povedano, da je med preiskavo oči s Slugo Nemec dr. Bock slovensko govoril. Ko se je dr. Bock vrnil s Slugo nazaj v razpravno dvorano, se je že dr. Geigerjevo zaslišavanje končalo; preiskal ga je nato svetnik dr. Schuster, Nemec, ki je tudi, ko ga je preiskaval, slovensko z njim govoril. Sodnik, ki je vodil preiskavo, dr. Mohorič, ni izpregovoril s Slugom nobene besedice. Narekoval je zapisnike nemško, ni ukazal prečitati, kaj da je dr. Geiger v Slugovi nenavzočnosti izpovedal. Zastopnik nezgodne zavarovalnice se je živahno prerokal z gospodom primarijem dr. Bockom in s svetnikom dr. Schusterjem. Slugi se je zdelo, da so se prerekali, če gre za direktne ali za indirektno posledice nezgode. Šlo je torej, da izvedenci določijo, če in koliko gre Slugi za nezgodo in v taki važni razpravi stoji Sluga sam pred sodnikom, ki dasi Slovenec po rodu, uraduje kakor se uraduje tam kje v koroškem vilajetu, ne da bi bil pustil zapisnik Slugi prečitati, ne da bi ga vprašal, če ve, kaj da so izvedenci izpovedali, ne da bi mu bil pretolmačil vsebino zapisnikov sam ali pa pustil to raztolmačiti po zapisničarju. Boga mi, naj bi bil vodil to »tagzazungo« dvorni svetnik Nemec Pajk ali pa predsednik ljubljanskega deželnega sodišča Elsner sam, pripravljen sem, da bi bil vsak obeh teh gospodov Slugo vprašal, če razume, o čem se razpravlja in da bi mu bil vsebino zapisnikov raztolmačil. Slovenski sodnik pa tega ni storil, kar moramo res zelo, zelo obžalovati. V koliko pa to stopanje odgovarja predpisom in postavi, naj pa pravniki in pa poslanci presodijo.

Slugova tožba odklonjena.

Sluga dolgo časa ni izvedel, kako da njegova stvar stoji. Kljub ljubljanski »tagzazungi« je le še čakal in čakal, kdaj da ga povabijo h glavni razpravi pred dunajskim nezgodnim razsodiščem. A ker le ni bilo nobenega obvestila, je pustil 15. majnika t. l. na nezgodno razsodišče na Dunaju pisati, kaj da je z njegovo tožbo. Nezgodno razsodišče mu je njegovo vprašanje dne 18. majnika 1914 rešilo in ga obvestilo,

da je dostavilo razsodbo nezgodnega razsodišča 9. aprila 1914 zastopniku dr. Robertu Klimoschu (št. 28/14). Sluga je nato takoj pustil pisati dr. Klimoschu priporočeno pismo, nakar mu je koncem majnika dr. Klimosch poslal razsodbo železniške nezgodne zavarovalnice na Dunaju, ki izjava, da Slugovo tožbo odklanja, ker so izvedenci izjavili, da posledic nezgode ni!

Prosim: dne 27. marca 1914 je bila razprava nezgodnega razsodišča, zastopnik Prometne zveze pa obvesti 13-letnega člana Prometne zveze o razsodilu šele koncem majnika, ko je moral vendar le znati, kako nestrpno da čaka Sluga na razsodbo in ko je moral Sluga pustiti na svoje stroške pisati, da je sploh izvedel, kako da njegova stvar stoji.

× × ×

Taka-le je tragedija mojega starega prijatelja Florijana Sluge. Saj globoko spoštujem zdravnike in se klanjem njih vedi, ampak to-le se mi pa kot navadnemu smrtniku le zelo čudno zdi:

Pred nezgodo prijatelj Sluga ves čas — ko je bil v službi pri južni železnici, pravzaprav nikdar bolan ni bil. Le enkrat pred 10. ali 15. leti je bil pet dni bolan, ker ga je desna roka nekaj bolela, po dva ali tri dni je bil dvakrat ali trikrat doma, ker so ga boleli zobje, drugače je pa bil zdrav kot riba. Nezgodno nezgodna zavarovalnica prizna in mu plačuje ves čas, dokler dobiva bolniško podporo skozi celo leto, celo 90odstotno rento. Upokojje ga, ker zdravnik pravi, da ni več sposoben za službo, seveda radi posledic, ki so se radi nezgode pojavile. Zdaj naenkrat mu pa rento ustavi. Mojemu zdravemu razumu je res ta učenjaška modrost prevelika. Če bi bil zastopnik, jurist, Prometne zveze navzoč pri glavni ljubljanski tagzazungi, bi bil gotovo na te okoliščnosti gospode izvedence opozoril. Očitam Prometni zvezi, da ni storila prav, ker ni poslala k ljubljanski tagzazungi svojega zastopnika. Res, dr. Klimosch bi bil preveč veljal, a saj imamo tudi v Ljubljani izkušene odvjetnike, ki so že tudi člane Prometne zveze zastopali.

Ej, pa že bolje kot Prometna zveza skrbi naša mlada J. S. Z. za svoje člane. Vabim vas, pristopite rajši Jugoslovanski Strokovni Zvezi, ki bo nekoliko odločnejše znala vaše pravice in koristi zastopati, kakor jih je v Slugovem slučaju Prometna zveza zastopala.

—e—

Jugoslovan. Strokovna Zveza.

POROČILO ŠTAJERSKEGA OKROŽJA J. S. Z.

V nedeljo, dne 7. junija, se je vršil ustanovni shod nove skupine J. S. Z. v Slovenski Bistrici ob pol 4. uri popoldne v hotelu »Avstrija«. Shod je lepo uspel. Izmed 50 zborovalcev se je že isti dan prišlo k J. S. Z. 20 članov, ki so plačali vstopnino. Upati je, da se bode v kratkem razvila močna skupina. Na shodu je govoril delavski tajnik g. Vekoslav Zajc.

POSLANO.

Kot pristaš S. L. S. prosim sprejmite sledeče pojasnilo na zadnji dopis iz Gorij: Pri oddaji sekanja lesa sem postavnim potom pridobil si z najnižjim ponudkom več oddelkov za sekanje na Pokluki. Ker je bila konkurenca prosta, zato se mi pač ne more očitati najmanjša krivica, ker je imel vsak prosto staviti svoje ponudbe. Zelo obžalujem, da se mi očitata, češ, da imam tujce za delavce. Največ imam delavcev iz Gorij in Koprivnika, le sedem iz selške doline, nič pa Primorcev, kar se mi krivično očitata. Sicer so pa tudi ti naši bratje in zasluzka potrebni. V gostilni in prodajalni pa rad vsakemu postrežem, kdor pride; za to imam koncepcije in rad zaslužim, kakor tudi vsakemu drugemu privoščim zaslužek.

Z odličnim spoštovanjem

Vinko Jan ml.

× × ×

Ptujska okolica. Po vseh krajih se delavstvo izobrazuje in družu v razna društva. Tudi v starodavnem rimskem mestu Ptuj in v lepi ptujski okolici. Kjer je gnezdo slabega časopisa »Štajerca«, kjer se grozno širi luteranstvo in socialna demokracija. Kar je še najhujše, je pa to, da grozno plove povodenj alkoholizma, grdega žganja. Tukaj se je pričela za razne delavce in delavke nova doba boljše bodočnosti v narodnem in verskem oziru. Na praznik Marijinega vnebohoda dne 15. avgusta 1913 popoldne ob 2. uri je bilo v Kmečki posojilnici, minoritski samostan v Ptuj, prvo javno zborovanje in začetek Jugoslovanske Strokovne Zveze za skupi-

no Ptuj. Govoril je urednik »Slovenskega Gospodarja« g. Franc Žebot iz Maribora, ki je natanko razložil, kake blage namene ima J. S. Z. za delavstvo v vseh rečeh in tudi v nesreči, v boleznih podpore deli. Spodbudne in vabljive besede so segale takem in delavkam do srca, da se je takoj dalo zapisati 12 oseb v J. S. Z., skupina Ptuj. Tako-le skupaj z združenimi močmi vsi na delo za blagostanje zatiranega trpina delavca. Z krasnim izrekom: »Moli in delaj!« Višavski.

Ptujska okolica. Zopet so se zbrali mnogoštevilno delavci in delavke in še nekaj odlične gospode k ustanovnemu shodu Jugoslovanske Strokovne Zveze, skupine Ptuj, na rožnvenško nedeljo, dne 5. oktobra 1913. Govorila sta vč. g. dr. Anton Korošec, deželni in državni poslanec, in še urednik g. Franc Žebot iz Maribora. Natančno sta orisala delavskih razmere in navedla pripomočke delavstva in tudi vodila za J. S. Z., skupino Ptuj. Tudi se je sestavil odbor za skupino Ptuj iz sledečih članov: Ribič Franc predsednik, Vaupotič Janez podpredsednik, Ver Franc blagajnik in kot voditelj skupine, Kolarič Anton tajnik, Horvat Ivana odbornica, Osojnik Janez in Herček Janez izvoljena v nadzorstvu. Tako sedaj, predragi nov odbor skupine Ptuj, pridno deluj na vse strani za dušni in telesni blagor delavstva, zmiraj dalje in naprej! Z Bogom!

Slovenski železničar.

Služba in počitek železničarjev v Švici. »Eisenbahner«, strokovno glasilo socialnih demokratov, prinaša v zadnji številki tozadevni članek iz Lucerna; radi zanimivosti, da bodo naši železničarji vedeli, kako je tam in kako pri nas, ga posnamemo. Glasi se: Zvezna postava glede delovne dobe pri železnicah in drugih prometnih zavodih z dne 19. grudnia 1902 in tej dodana izvršilna naredba z dne 22. kimovca 1903 določate minimalne in maksimalne meje časa za delo in počitek, nočno službo in dopuste pri železnicah in sorodnih obratih.

Delovni čas. Najdaljša delovna doba je za uradnike, nastavljene uslužbenice in delavce določena na enajst ur. Zvezni svet si pridržuje pravico v izrednih slučajih to dobo še skrajšati. Če je uslužbenec odkazano službeno stanovanje, sme se od njega zahtevati, da bodi do 16 ur pripravljen za službo, pri vseh drugih uslužbenicah, bodisi na glavnih ali stranskih progah, znaša pripravljenost samo 15 ur. Vlakovno in strojno osebje se pravilno ne sme čez 14 ur siliti k službi.

Nočna služba. Čas od 11. ure po noči pa do 4. ure jutraj šteje kot noč. Zgoraj označena postava zapoveduje, da se v teku enega meseca od nikogar ne sme več zahtevati kakor 14 nočnih služba. K nočnemu času se prišteje 25 odstotkov, to se pravi vsaka nočna ura šteje pet četrtn.

Počitek. Med dvema službenima dobama mora imeti uslužbenec najmanj devet ur počitka, le v izrednih slučajih se sme počitek kratiti na osem ur, mora se pa zjednačiti na ta način, da se prizadetemu v teku treh dni določi devet, oziroma deseturni nočni počitek. Le onemu, ki mu je odkazano službeno stanovanje, se sme počitek skrajšati na osem ur. Vlakovno in strojno osebje uživa med dvema turama deset ur počitka. Počitek imej uslužbenec kolikor le mogoče v svojem stanovanju. Odmori med delom naj bodo po tej postavi tako določeni, da padejo na sredo delovnega časa, posebno v svrhu prehrane. Na stranskih progah se odmor sme deliti.

Počitnice. Uradnikom, uslužbencem in stalnim delavcem je določenih na leto 52 dni počitnic, od katerih mora najmanj 17 dni odpasti na nedelje. Na stranskih progah je dopuščeno število nedelj reducirati na 13. Na vsakih 14 dni neprekinjene službe mora odpasti en dan počitnic. Počitniški dan obsega 24 zaporednih ur, ki pa se podaljša na osem ur, ako uslužbenec ni imel neposredno prej že nočni počitek ali če isti ne konča s sledečim nočnim počitkom; v takem slučaju obsegajo počitnice skupaj 32 ur.

Dopust. Vsak uradnik, uslužbenec in stalni delavec ima pravico do osem dni dopusta. (Izjemo imajo zaposleni v delavnicah, kojim pristojajo po petih letih 12 dni dopusta.) Uslužbenec in stalni delavec, ki nimajo še devet službenih let ali niso še stari 33 let, se osemdnevni dopust odšteje od zgoraj imenovanih 52 dni počitnic; po dopolnjenih devetih službenih letih ali po doseženi starosti 33 let pa je osemdnevni dopust dovoliti neodvisno od počitnic. Pri vsakih treh nadaljnjih službenih letih se dopust podaljša za en dan. Uradnikom pristojajo osemdnev-

ni dopust že od prvega službenega leta naprej. Prestopki zoper to postavbo se, ako zvezni svet dvigne obtožbo, od kantonalnih sodišč kaznujejo z denarnimi globami do 500 frankov, v ponovnem slučaju do 100 frankov.

Kje smo v tem oziru še mi v Avstriji?

Nov mezdni red pruskih železniških delavcev, ki je stopil v veljavo s 1. aprilom letošnjega leta, je veljaven za vse pruske železnice, dočim so obstojale do sedaj pri 21 ravnateljstvih in v centralnem uradu različna določila. Prizadevati jih je okrog 350.000 delavcev. Posebnosti tega novega reda so sledeče: pri vojakih doslužena leta se vštejejo, ako je delavec takoj vstopil pri železnici ali če je le zaprosil tam za delo; do sedaj so uživali to udobnost samo letniki od 30. julija 1912. Do sedaj so se plačevali odlomki ur, za naprej pa se plača vsaka le pričeta ura polno, nedelje in prazniki se zaračunajo kot polni dnevi, ako ravno se ni delalo celi dan. Doklade so se do sedaj plačevali samo za čas, dokler je opravičenec opravljal dokladi podvrženo službo, odslej pa se bodo tudi tedaj izplačali v polni izmeri, ako je dotičnik le samo eno uro služboval na istem mestu in čeprav v presledkih. Ako je uslužbenec eden in isti dan zaposlen na različnih mestih z dokladami različnih visokosti, izplača se mu najvišja doklada. Starostne in vojaške invalidne rente se za naprej ne odtegujejo več od mezd. Nočno delo, če isto ne spada v delavni načrt, to je od 9. ure zvečer pa do 6. ure zjutraj, se odškodujejo z 20 fenigi od ure brez omejitve. Delavci, ki sicer niso v službi, pa se ob nezgodah ali če bi bili alarmirani, takoj javijo k delu, dobe najmanj za 4 ure nočno doklado izplačano. Ob porabi delavcev izven njih službenega rajona dobe stalno dnevno doklado 2 marki na dan, ki se pa po daljšem času zniža na 1.60 in na 1.20 mark; doslej se je ta doklada odmerjala po odstotkih plače. Za prenočevanje izve doma dobi delavec za prvih 14 dni dnevno 1.50 mark, od 14. dneva naprej pa dnevno 1 marko odškodnine. Ta prenočnina se zniža na dnevni 50 fenigov, če so delavcem na razpolago prenočišča. Zasedovali in poročali bodemo, kako bo delavstvo s tem navim delovnim redom zadovoljno.

Beda med uradniki. Dolgo časa se je ta izraz rabil le kot fraza za shode in časopise, toda vedno bolj in bolj postaja resničnejši, resnejši in javno znan. Nič ne pomaga več, če si uradništvo še tako prizadeva v svoji službeni pokorščini in ponižnosti kolikor mogoče svoj žalostni položaj pred svetom skriti, resnica sili z nepremagljivo silo na dan. Za vzgled navedemo tukaj samo par slučajev v pojasnitev vladajočega eksistenčnega boja med uradniki. 1. Soprog nadrevidenta se ustrešila. Zakonca sta bila sedem let poročena in brez otrok. Živela sta srečno skupaj in žena je, da nekoliko podpre dohodek svojega moža, delala čez dan v pisarni nekega advokata. To je bil nadrevident in vseeno je bil prisiljen vpreči še svojo ženo, da mu pomaga pod današnjimi žalostnimi razmerami vleči voz življenja čez klanc. 2. V bližini Dunaja se je nedavno tega odigrala žalostna družinska tragedija. 20letna žena Franciška železniškega oficijanta G. je hotela sebe in svojo 18 mesecev staro hčerko Mici umoriti, medtem ko je bil mož v službi. Ko so sosedje nekega dne vohali iz stanovanja G. prihajati zoprn smräd, so poklicali stražnika. Ker so bila vrata trdno zaprta in se od znotraj ni nihče oglašil, je stražnik splezal skozi neko okno v stanovanje, katero je bilo polno gorilnega dima; mati z otrokom je ležala nezavestna v postelji. Odprla je vse pipe plinovoda in ko je še zamašila poprej vsa okna in vrata, se je z otrokom v naročju vlegla v postelj, da tako počaka smrti, ki jo naj reši neznosne bede. K sreči je prišla še pravočasno rešitev; stražniku se je posrečilo ju spraviti k življenju. Z rešilnim vozom ste bili prepeljeni v bolnišnico. Poročilo še dostavlja, da je bilo državno pravdnštvo o dogodku obveščeno. — Koliko mora biti beda, ki prisili mater, da hoče sebe in svojega otroka umoriti, da napravi konec nadaljnemu trpljenju. Kako pa sodi postava in ljudstvo o tem! Če mati ozdravi, se jo tira pred sodnika, ki sodi seveda njo, ne pa tiste, ki so takih žalostnih pojavov v prvi vrsti krivi. 3. slučaj pa nam slika uradnik južne železnice sam: Dvanajst let sem opravljal vedno na glavni progi službo prometnega uradnika po turnusu 24/24 in v tem času sem srečno prilezel do letne plače 1200 K. Ko so otroci dorasli, posrečilo se mi je priti v Ljubljano. Radi vladajočega pomahikanja so mi otroci vedno bolehal in dva mi je kmalu pobrala smrt. Da rešim vsaj enega, sem žrtvoval skozi sedem mesecev vsak mesec 150 K za graško kliniko. Upam, da

mi ni treba posebej povdarjati, koliko samozatajevanja je treba, da človek prenese toliko skušnjaj, da se obrani dolgov, zraven pa naj še štiti in brani ugled uprave, kateri služi in jej ostane zvest služabnik, pokoren sluga! Komaj pa sem se izvil iz najhujših nadlog in sem bil pri tem, da pripomorem mojemu otroku do višje izobrazbe, me slavno ravnateljstvo nagradi s premeščenjem, vsled česar sem zgubil na službenih dokladah letnih 1000 K. To pa, cenjeni, je za siromaka že denar, s katerim sme in mora računati. Sedaj po tridesetem službenem letu, ko sem v trdnem zaupanju v Boga srečno prestopil toliko nadlog, bi šele lahko se počutil človeka, a kaj, ko sem pa strl in bolehal ter gledam konec življenja pred sabo. Tukaj smo se dotaknili bede v uradniškem stanu in navedli samo tri zglede, časopise jih pa nam poroča dan za dnem nebroj; čudimo se, da o tem predmetu še ni spisal kdo dramo za gledališki oder. Gotovo se vsak prijatelj boji, da ne bi prišel za njim drugi, ki bi napisal drugo dramo o življenju in trpljenju nižjega uslužbenca in delavca. Za nas ta članek še ni končan, posvetiti hočemo tudi pri drugih stanovih, da svet izve resnico, kako suh in trd je naš »siguren kruh«.

Usoda starega železniškega delavca. Te dni smo opazili na cesti moža z ljubljansko mestno karijolo, lopato in metlo, ki je pobiral konjske fige in druge smeti. Poznamo ga kot dolgoletnega delavca v skladišču tukajšnjega južnega kolodvora, nekdanj krepkega korenjaka, sedaj pa upognjenega in zgaranega polstarčka. Kako pa je ta človek prišel do njegove sedanje službe? Mislil bi si pač vsakdo, da bo uprava, kateri je žrtvoval svoje najboljše moške moči, tudi skrbela za to, da bo večer svojega življenja brezskrbno prebil, a motil bi se. Starostna oskrba delavcev je dobra vada, ki hasni edino le upravi sami, za onemoglega delavca pa je samo toliko, da ne umre naravnost lakote, za živeti mu pa tudi ni. Naš sedanj mestni cestni pometal je vstopil pred 22 leti v železniško službo, to je bilo še takrat, ko je isto delo, okoli katerega postopa sedaj kakih 100 socialnih demokratov z manšeti in z zlikanimi ovrtniki, moralo opraviti še pešiča dvajsetih mož. Njegova začetna gaža je znašala 90 krajcarjev na dan, v desetih letih je napredoval za 30 soldov in končal svojo zlato karijero s 3 K in 35 h dnevne plače. Nakazana mu provizija je tako nizka, da je revež prisiljen si iskati stranskega zaslužka ali pa prijeti beraško culo in palico v roke. Železnica ima dovolj takega dela, ki bi ga bil mož prav lahko še nekaj let opravljal, ampak umakniti se je moral na pritisk socialnih demokratov, ker je bil član Prometne zveze in se ni uklonil njihovemu terorizmu, ščitil ga pa tudi nobeden ni. Sociji so izdali parolo, vse stare delavce na cesto pometati, če jim niso pokorni sodrugi, da tako pripravijo prosta mesta svojim agitatorjem, ki pa naj bodo kolikor le mogoče nemški Miheljni. V slednjem jih vrlo podpira zastopnik nemškega Volksrata v salonski suknji. Prometna zveza šteje v Ljubljani nad 150 članov, briga se zanje pa samo le takrat, če rabi kako zaupnico, da ji ne uidejo dohodki; njeni krajevni zaupniki pa mislijo, da vrše svojo nalogo najboljša s tem, da obrekujejo poštene ljudi. Pika.

C. kr. dvornik svetnik Galambos gre. Ta novica kroži med uslužbenci tržaške direkcije c. kr. državne železnice in marsikateri ali na glas ali pa bolj pritajeno vzdihne: O, da bi bil že šel! Častno to gotovo ni za gospoda dvornega svetnika, če se njemu podrejen oseboje njegovega odhoda veseli, a kaj hoče mož, ki si ni znal pridobiti ljubeznim in zaupanja, zlasti napram slovenskim uslužbencem vsestransko sovražstvo. V »Slovincu« od zadnje sobote čitamo, da je gospod deželni glavar dr. Šusteršič osebno interveniral pri železniškem ministru baronu Forsterju, da bodi Galambosov naslednik Slovenec ali pa vsaj popolnoma nepristranski, ne pa hlapec nemškega Volksrata. Čuje se, da postane ravnatelj tržaške direkcije c. kr. državne železnice, nek dr. R. Schmitz, dvorni svetnik v železniškem ministrstvu, o katerem gre glas, da je jud, da je krščen jud, da je zelo bogat in da je bil svojočasno kot vladni svetnik pri ravnateljstvu v Beljaku nasproti uslužbencem dober in lojal. Ne dvomimo veliko, ker če je res žid, tedaj on dobro presodi, da je tudi on na profitu. Če je okolica z njim zadovoljna. — Vsekakor pa prosimo moše S. L. S. in jim polagamo na srce, da stoje na straži in zastavijo vse sile, da na to pomembno mesto ne pride zopet kak renegat-zatiralec Slovencev.

Na pritožbe naših članov, da se jim »Železničarski glasnik« kljub odločni

odpovedi še vedno trdovratno vsiljuje, povemo samo toliko, da je to najboljši dokaz za to, kako se z društvenim premoženjem pri Prometni zvezi gospodari, sodbo si pa blagovolite napraviti sami. Imejte nekoliko potrpljenja ter vračajte list dosledno, enkrat bo gospodo že oblezla pamet, če »Glasnik« sploh še poprej ne zamiži in umre za sušico.

V nedeljo, dne 5. julija, pohitimo v Ljubljano! Vse, ki so bili lani na slovenskem katoliškem shodu, pa tudi vse druge somišljenike in somišljenice iz Ljubljane, okolice in bližnjih krajev ob železnici vabimo, v nedeljo, dne 5. julija, pohitite v Ljubljano na veliko narodno in versko proslavo praznika svetega Cirila in Metoda. Naj bo to velik slovenski tabor, ki nas bo zopet navdušil in razvnel. Slovesno hočemo ta dan praznovati spomin na 500letnico, kar je bil zadnji knez na Gosposvetskem polju na Koroškem ustoličen v slovenskem jeziku. Zato prihitite ta dan v Ljubljano koroški Slovenci s svojimi pevskeimi zbori in v narodnih nošah. Vsa naša društva, vsi naši ljudje, dvignite se, da jih pozdravimo! Koroški Slovenci se bodo pripeljali v Ljubljano v nedeljo okoli 8. ure zjutraj. Na južnem kolodvoru bo slovesen sprejem. Nato bo okoli 9. ure odhod k sv. maši v »Zvezdo«. Altar bo napravljen nasproti spomenika Radeckega. Društva in ljudstvo bo razvrščeno po drevoredu v »Zvezdi«. Po sv. maši slavnosten obhod na vrt »Alojzevišča«, na Poljanski cesti, kjer se vrši velik ljudski tabor, na katerem govore tudi zastopniki koroških Slovencev. Ob četrt na štiri je v stolnici velika cerkvena slavnost »Apostolstva sv. Cirila in Metoda« s cerkvenim govorom dr. Al. Merharja, našega odličnega pesnika. Ob pol 5. uri je v veliki dvorani »Uniona« velik ljudski koncert, na katerem nastopijo koroški pevski zbori z koroškimi narodnimi pesmimi, ki so pravi glasbeni biseri. Korošci uprizore tudi ustoličenje kneza, kakor se je vršilo po starih običajih, starih nošah in starih obredih. Tudi to bo nekaj posebnega. Po koncertu se bo razvila priateljska zabava v vseh prostorih »Uniona«. Lepa slavnost — na kateri zopet oživimo navdušene prizore zadnjega katoliškega shoda. **Zato dne 5. julija v Ljubljano — posebno vse naše narodne noše!**

DRŽAVNI PRORAČUN za leto 1914.

Dunajska vlada je izdala te dni državni proračun, v katerem so izkazani vsi stroški in dohodki za leto 1914.

Proračun izkazuje za tekoče leto 3460 milijonov 726.156 kron izdatkov in 3460 milijonov 987.902 kron dohodkov. Na ta način bo 261.746 kron prebitka.

Na kranjsko deželo pridejo od teh sledeče podpore:

Na ljubljansko državno policijo za opravilo policijskega posloja 25.000 K. — Za povzdigo glasbe, umetnosti, književnosti 4000 K. — Potrebščine za gozde in posestva verskega zaklada 41.400 kron. — Za potrebščine srednjih šol 5300 K.

Za agrarne operacije 75.000 kron, za pospeševanje obrtne izobrazbe 20.500 K, za nove ceste 288.660 K, za vodne zgradbe 153.450 K, za rudnik v Idriji 158.500 kron.

Potrebščine za nove državne zgradbe 72.000 K, pospeševanje šolstva 26.459 kron, v poljedelske namene 90.000 K.

Za državne vpokojence (penzioniste) bo šlo letos 140.018.371 K. Za vzdrževanje armade, zunanega ministrtva in colnih uradnikov bo prispevala država z 537.212.370 K. Od državnih železnic upa dobiti država 910.091.210 K.

Kar se tiče davkov, je pripomniti sledeče: dohodninski davek, davek na žganje, carina, pridobinski davek, hišni davek, davek na sladkor se bo zvišal, kakor govori proračun, pada pa davek na pivo, vino in sol.

Izdatki se bodo v primeri z letom 1913. zvišali za 318.545.014 K, dohodki pa za 318.496.363 K. Direktni davki se bodo zvišali za 50 milijonov, indirektni davki za 66 milijonov.

ŠTAJERSKI SLOVENCİ PRODİRAJO.

V občini Laški trg na Spodnjem Štajerskem, ki je bila dosedaj vedno v nemških rokah, so prvič zmagali pri občinskih volitvah v 3. razredu slovenski kandidatje. Štajerski Slovenci so te zmage zelo veselili.

VOLITVE V ISTRSKI DEŽELNI ZBOR.

Preteklo nedeljo so bile volitve v Istri. Volili so v splošni kuriji za deželni zbor. Izvoljeni so med slovanskimi poslanci sledeči hrvatski kandidatje: Dr. Matko Laginja, dr. Ivan Miličič in profesor Vekoslav Spinčič. V mestu Pulju bo pa ožja volitev med laškim liberalcem in socialnim demokratom. V drugih okrajih so zmagali laški liberalci, razen v okrajih Piran, Isola,

Koper, Milje in Omag, kjer se bodo še enkrat udarili krščanski in liberalni Lahi.

VELIKE GORSKE VAJE V GALICIJI.

Letos bodo vadili krakovski, przemyslski in lvovski armadni zbor v Karpatih, da se tudi ti armadni zbori izurijo v gorski vojski, ker so dozda večinoma na ravninah vadili. Lani so ti trije armadni zbori izvedli le polkovne vaje, ker so med balkansko krizo imeli velike vaje. Letošnje vaje v Karpatih je na predlog načelnika generalnega štaba odredil generalni nadzornik naših vojaških sil.

DR. SCHÖPFER IN DR. STUMPF ODSTOPITA KOT DRŽAVNA POSLANCA.

Vsled sklepa krščanske socialne stranke, da ne smejo biti deželni odborniki istočasno državni poslanci, odstopita državna poslanca dr. Schöpfer in dr. Stumpf.

NAŠI NOVI DREADNOUGHTI.

Te dni se prično priprave za zgradbo novih dreadnoughtov. Ladjedelnici v Trstu in na Reki že pripravljajo. Ladje prično jeseni graditi. Prvi novi dreadnought, vojna ladja VIII, bo še l. 1915. v morje izpuščen in dodelan l. 1916. Novi dreadnoughti bodo dolgi 172 m, široki 28-5, globoki 8-4 m. Vozili bodo z 21 morskimi miljami na uro. Oboroženi bodo z 10 35 cm, 14 15 cm in 20 9 cm topovi.

LAŠKA NEVARNOST ZA NAŠE VOJNE LADJE.

Inženir Ulivi je predaval v petek, kakor listi poročajo, v Benetkah izbrane mu občinstvu, med katerim so se nahajali bivši minister admiral Bettolo, več generalov in zastopnikov oblasti, o svoji iznajdbi, da se eksplozivne snovi brezlično na daljšo daljavo zažgo. Iznajdba temelji na načelu, da se gotovi žarki, ko se kovine dotaknejo, izpremene v električne žarke. Te dni bo preizkušal svoj aparat na strelišču pri Reinu v večjem obsegu in bo razstreljeval topove in šrapnele. Po predavanju je Ulivi izjavil časnika, da lahko z matematično natančnostjo v okrožju 17 kilometrov razstreli vsako eksplozivno snov, vojno ladjo itd. in da ni sile, ki bi preprečila učinek njegovih žarkov. Zdaj gradi močnejši aparat, ki bo na daljavo 100 km učinkoval in ki bo Italiji omogočil, da iz Benetk razstreli vojne ladje onstran Jadranskega morja, preden bodo mogle odpluti na morje. P. Alfani, edini italijanski učenjak, ki je mogel natančno proučiti radiobalistični Ulivijev aparat, je bil vprašan, če se je po njegovem mnenju dosegel glavni namen Ulivijevega odkritja, da se namreč uničijo prave kroglice, na kar je odgovoril: Po mojem mnenju je to le vprašanje časa, in sicer zelo kratkega časa. Aparat je dosegel tako čudovite uspehe, da se računa in lahko z gotovostjo sklepa, da se v kratkem izkaže rapiden in velikanski napredek. Želi, da bi iznajdba postala last Italije in naj si iznajdba mero-dajni krogi kmalu zagotove, da ostane konstrukcija tajna.

ALBANCI SE PRIPRAVLJAJO NA VOJSKO.

V Albaniji je čimdalje huje in kaže se, da bo prišlo med katoliškimi in mohamedanskimi Albanci do vojske.

Katoličani in pravoslavni drže s knezom, mohamedanci pa rujejo proti njemu in pravijo, da ne odnehajo, dokler ne izgine iz dežele. Pravijo, da prej ne bo miru, dokler ne zasede albanskega prestola kak turški paša.

Knez zbira svoje čete in čaka pripravnega časa, da udari na mohamedanske vstaše. Njegove čete se zbirajo na severu okoli Skadra; po večini so malisorskega in miriditskega rodu.

Vstaši imajo pa svoje središče v srednji Albaniji. Zasedli so celo ozemlje okoli Drača in se pripravljajo na naskok mesta.

V Draču samem je razglašeno obredno stanje. Okoli in okoli mesta kopljejo knezovi pristaši jarke, delajo okope in postavljajo topove na nasipe.

Kneza stražijo evropski mornarji, da se mu ne pripeti kaka nesreča. Pravi, da se ne uda in bo poskusil s silo zatreti punt.

Pred Dračem pa čakajo bojne ladje raznih evropskih držav in so na vse pripravljene, ako bi bilo treba udreti v Albanijo in z orožjem Albance do pameti pripraviti.

Izdajatelj in odgovorni urednik Miha Moškerc. — Tisk Katoliške Tiskarne.

Edina in najkrajša linija v Ameriko!

Samo 5 dni! iz Hawre v New-York

francoska prekmorska družba.

Veljavne vozne liste (Sikarte) za francosko linijo iz Hawre v New-York in listke za povratek iz Amerike v staro domovino, po najnižji ceni

in brezplačna pošljilna dajle samo ED. ŠMARDATA potovalna pisarna v Ljubljani, Dunajska cesta št. 18 v hiši »Kmetске posojilnice«.

Splošna priljubljenost

katero vživa izkušeni

: Franckov: kavin primatek

je pripisati njegovi nedosežni izdatnosti v jedru, okusu in barvi.

Tovarne za asbestškrilj „ZENIT“
družbe z om. zavezo, Mor. žumberk
dobavljajo najboljši in najcenejši
krovski material

Razširjajte med delavstvom Vaše glasilo
„Našo Moč“.

Lekarna „Pri kroni“ Mr. Ph. A. Bohinc
Ljubljana, Rimska cesta št. 24.

Priporočajo se sledeča zdravila:
Balzam proti želodčnim bolečinam, steklenica 20 v.
Kaplje za želodec, izvrstno, krepljeno in slasi do
jedi pospešujoče sredstvo, steklenica 40 v.
Kaplje zoper želodčni krč, steklenica 50 v.
Pospalni prašek, proti ognjivanju otrok in proti po-
tenju nog, skatlica 50 v.
Ribje olje, steklenica 1 krono in 2 kroni.
Salicilni kolodij, za odstranitev kurjih oces in trde
kože, steklenica 70 v.
Sladini za otroke, skatla 60 v.
Tinktura za želodec, očiščajno in želodec krepljeno
sredstvo, steklenica 20 v.
Trpotčev sok, izvrstno pripomoček proti kašlju, ste-
klenica 1 krono.
Železnato vino, steklenica 2 kroni 60 v in 4 krono 80 v.

Posniki - Ameriko
tako hitro kot po ceni in
najboljše potovanje naj se obmoje
Simona Hmelca
Guljane Kolodvorske ulice 20.
Kontaktirajte prijatelja dajo se brezplačno.

Največja in najstarejša
tovarna lončenih peči in
raznih lončenih izdelkov
Avugust Dreise, Ljubljana

— Mnogokrat odlikovana. —

Priporočajo se slavnemu
občinstvu in prečastiti du-
hovščini v naročila na
štedilna ognjišča
in peči

preproste in najfinejše, iz-
vršene v poljubnih moder-
nih barvah in vzorcih naj-
bolj strokovnjaški, solidno
in trpežno po najnižjih ce-
nah. Župniščem, samosta-
nom in šolam dovoljujem
znaten popust. Ilustrirani
ceniki so na razpolago.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven
spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.
Trgovina z modnim in drobnim blagom.

Velika izber vezenin, čipk, rokavio,
nogavio, otroške obleke in perila, pasov,
predpasnikov, žepnih robov, ovrta-
nikov, zavrtno, volne, bombaža, su-
kanca itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in
vsakovrstnih drugih risb.

Zdravniško
priporočeno **kritvoroče vino, daje moč in zdravje.**
Vzorec 4 steklenice 5 kg franko po
poštnem povzetju K 480.

Edina
zaloga **BR. NOVAKOVIĆ**
veletrgovina vina, vermuta, mar-
sale, malage, konjaka, žganja itd.
LJUBLJANA.

Sladni čaj-zajtrk!

Krili 60% prihranka in okusen zajtrk, južina! dose-
žejo oni, ki namesto kave, čaja, kakaa, sladne kave, pijejo
sladni čaj. Ako se ga uporablja pri dojenčkih namesto
moke za otroke, so otroške bolezni manj nevarne. — Je za po-
lovico cenejši. Dr. pl. Trnkoczyjev sladni čaj ima ime Sladni in
Moč! Je vedno bolj priljubljen. Povsod 1/4 kg zavoj 60 vin.
Tudi pri trgovcih. Po pošti pošlje najmanj 5 zavojev
lekarnar Trnkoczy v Ljubljani. Ta lekarnar je svojih osem
otrok zredil s sladnim čajem. Glavne zaloge na Dunaju: le-
karne Trnkoczy: Schönbrunnerstrasse št. 109.
Zdravje! Josefstädterstrasse št. 26, Radetzkyplatz št. 4.
V Gradcu: Sackstrasse št. 4.
Priporočljiv zlasti za one, ki se čutijo bolne, slabe.
Za resničnost tega naznanila jamči 5 tukaj navedenih tvrdk
Trnkoczyjevih, istotako ugodne sodbe zaupanja vrednih oseb.

A. & E. SKABERNE, Mestni trg št. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno
sukno za moške obleke, volneno blago, kakor
ševijoti, popelin, iden, itd. za ženske obleke. —
Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati
izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakov-
ostih in širinah; potrebšrine za krojače in šivilje.
Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za
postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti
v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni
prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta.
Priznana nizke cene!

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse
vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor:
srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi
pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira
v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh
velikostih za otroke. — Predpasniki najnovej-
ših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in
kloba. Stezniki ali moderci od najcenejših do naj-
finejših. Fini batistasti, platnjeni in šifonasti
žepni robci. — Zaloga gospega perja in puha.
Vedno sveže blago!

Varstvena znamka.

Peter Kozina & Ko.
Tovarna čevljev v Trzinu,
Gorenjsko.

Najmodernejše podjetje monarhije.
Otvoril sem lastno prodajalno

Na drobno v Ljubljani Na debelo
Breg št. 20 (Cojzova hiša).

Gričar & Mejač

Ljubljana, Prešernova ulica 9

priporočata svojo največjo zalogo
izgotovljenih oblek za gospode,
dečke in otroke.

Novosti v konfekciji za dame.

Solidno izdelane
dežnike in
solnčnike
priporočata

po najnižjih cenah
L. Mikusch, Ljubljana,
Mestni trg št. 15.

Pozor, slovenska delavska društva!

Kupite svoje potrebščine pri znani
in priporočljivi domači manufakturni
trgovini

Janko Češnik
(Pri Češniku) LJUBLJANA
Lingarjeva ulica - Stritarjeva ulica
v kateri dobite vedno v veliki izbiri
najnovejše blago za ženska in moška
oblačila.

Postrežba poštena in zanesljiva.

Svoji k svojim!

A. LUKIČ

Ljubljana, Pred Skofijo št. 19.

Konfekcijska trgovina

za dame, gospode, dečke in deklice
se najtopleje priporočata.

IVAN JAX in SIN v Ljubljani,
Dunajska cesta 17

priporočata svojo bogato zalogo raznovrstnih

voznih koles in
šivalnih strojev
— za rodbino in obrt. —

Najboljša, naisigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

prilije, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v
tekočem računu, za katere jamčijo
ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po

4 3/4 %

brez kakavega odbitka, tako da sprejme vlož-
nik od vsakih vloženih 100 kron čistih
obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je
bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov
kron. Za nalaganje po pošti so poštnohra-
nilnične položnice brezplačno na razpolago.

Načelstvo.